

Dermatologia

Codi: 104667
Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502445 Veterinària	OT	5	0

Professor/a de contacte

Nom: Lluís Ferrer Caubet
Correu electrònic: Lluís.Ferrer@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: anglès (eng)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Laura Ordeix Esteve

Prerequisits

Abans de començar l'assignatura es recomana que l'estudiant revisi el tema de dermatologia de l'assignatura "Medicina i Cirurgia d'Animals de Companyia I" ["Abordatge al pacient dermatològic"] en el qual es descriu la realització de la història clínica, de l'examen dermatològic [descripció i identificació de les lesions], la definició del problema, el diagnòstic diferencial i les principals proves diagnòstiques.

Objectius

Un cop finalitzat el curs, s'espera que els estudiants siguin capaços de:

1. Recollir adequadament una **història clínica** i realitzar un **examen dermatològic complet**, utilitzant la terminologia adequada per a la definició de les lesions i signes clínics del pacient.
2. Elaborar, d'acord amb l'història i l'examen, un **diagnòstic diferencial**, dels principals problemes dermatològics del gos i del gat.
3. **Realitzar correctament i interpretar les principals proves diagnòstiques** d'ús comú en dermatologia (raspats cutanis, citologies cutànies, cultius de pell, biòpsies cutànies, examen otoscòpic).
4. **Establir un diagnòstic**, d'acord amb els resultats de la història, examen físic i proves diagnòstiques i **desenvolupar pla de tractament del problema dermatològic del pacient**.
5. Coneixer la **presentació clínica, diagnòstic i tractament de les principals malalties dermatològiques del gos i del gat** (35-40 malalties).
6. **Utilitzar crítica i correctament els llibres de text i les revistes científiques** per tal d'obtenir informació útil i rellevant sobre el problema dermatològic d'un pacient.

Competències

- Analitzar, sintetitzar, resoldre problemes i prendre decisions.
- Aplicar el mètode científic a la pràctica professional, incloent-hi la medicina basada en l'evidència.
- Atendre urgències i realitzar primers auxilis en veterinària.
- Buscar i gestionar la informació relacionada amb l'activitat professional

- Comunicar la informació obtinguda durant l'exercici professional de manera fluïda, oralment i per escrit, amb altres col·legues, autoritats i la societat en general.
- Demostrar que coneix els drets i deures del veterinar, fent una especial incidència en els principis ètics
- Diagnosticar les diferents malalties animals, individuals i col·lectives, i conèixer-ne les mesures de prevenció, posant l'èmfasi en les zoonosis i en les malalties de declaració obligatòria.
- Diagnosticar les malalties més comunes mitjançant la utilització de diferents tècniques generals i instrumentals.
- Dur a terme de forma segura sedacions i anestèsia regional i general, i valorar i controlar el dolor.
- Fer els tractaments medicoquirúrgics més usuals en els animals.
- Prescriure i dispensar medicaments de forma correcta i responsable d'acord amb la legislació, i assegurar que les medicines i els residus s'emmagatzemin i s'eliminin adequadament.
- Realitzar la història i l'exploració clínica precisa i completa dels animals.
- Realitzar tècniques analítiques bàsiques i interpretar-ne els resultats clínics, biològics i químics, així com interpretar els resultats de les proves generades per altres laboratoris.
- Recollir, preservar i remetre tot tipus de mostres amb l'informe corresponent.
- Reconèixer les obligacions ètiques en l'exercici de les responsabilitats davant de la professió i de la societat.
- Reconèixer quan és necessària l'eutanàsia i dur-la a terme de manera humanitària emprant el mètode apropiat.
- Tenir coneixements bàsics de la professió, i en particular de l'organització i el funcionament de la pràctica professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar, sintetitzar, resoldre problemes i prendre decisions.
2. Aplicar el mètode científic a la pràctica professional, incloent-hi la medicina basada en l'evidència.
3. Aplicar els valors ètics que regeixen el comportament dels veterinaris en la pràctica clínica en les seves relacions amb altres veterinaris.
4. Buscar i gestionar la informació relacionada amb l'activitat professional
5. Calcular correctament les dosis de medicaments en les diferents espècies animals. Conèixer les limitacions d'alguns fàrmacs en funció de l'espècie o fins i tot la raça, així com les contraindicacions específiques.
6. Comunicar la informació obtinguda durant l'exercici professional de manera fluïda, oralment i per escrit, amb altres col·legues, autoritats i la societat en general.
7. Defensar els valors ètics que determinen la presa de decisions en procediments diagnòstics, tractaments mèdics o quirúrgics o en qualsevol procediment clínic, atenent els drets dels animals i dels seus propietaris.
8. Definir els problemes trobats en l'examen físic o la història clínica d'un animal, i elaborar la llista de problemes, el diagnòstic diferencial i el protocol diagnòstic en totes les especialitats clíniques i per a les diferents espècies.
9. Demostrar responsabilitat sobre la necessitat de fer les proves complementàries necessàries del pacient i saber valorar-ne el significat i integrar-lo a l'evolució del pacient hospitalitzat en les diferents espècies.
10. Diagnosticar i tractar les principals alteracions dermatològiques que afecten petits animals, èquids i animals exòtics.
11. Fer citologies (masses superficials, pell, oïdes, conjuntiva...), reconèixer-ne les indicacions i limitacions, fixar-les i tenyir-les, així com raonar-ne la interpretació.
12. Fer diagnòstics diferencials i plans de diagnòstic, tenint en compte les tècniques complementàries disponibles, aplicat a totes les especialitats clíniques i per a les diferents espècies.
13. Fer procediments quirúrgics bàsics de les diferents especialitats clíniques i presa de mostres en petits animals, èquids i animals exòtics i de zoo.
14. Identificar les condicions en les quals l'eutanàsia és l'única opció possible, o la més adequada, en funció de l'estat general dels animals malalts i plantejar-ho de manera adequada als propietaris.
15. Identificar les tècniques de biòpsia que es poden aplicar per a l'obtenció de mostres als diferents òrgans i teixits.
16. Omplir la fitxa d'anamnesi i exploració en totes les especialitats clíniques.
17. Planificar el protocol anestèsic més adequat en funció de l'espècie animal i de l'estat general del pacient, així com del tipus d'intervenció que cal fer.

18. Realitzar l'examen bàsic complet en les diferents especialitats clíniques (dermatologia, neurologia, oftalmologia, traumatologia i ortopèdia...).
19. Reconèixer el moment en què un cas necessita ser derivat a un especialista perquè el diagnòstiqui i/o el tracti, i si el cas requereix, o no, un reconeixement urgent.
20. Reconèixer els efectes adversos que poden presentar els diferents tractaments medicamentosos i seguir la legislació de farmacovigilància establerta.
21. Reconèixer les alteracions que requereixen assistència urgent i saber prioritzar-les en funció de la gravetat.
22. Reconèixer les obligacions ètiques en l'exercici de les responsabilitats davant de la professió i de la societat.
23. Tenir coneixements bàsics de la professió, i en particular de l'organització i el funcionament de la pràctica professional.

Continguts

Programa resumit del curs:

Capítol 1. Abordatge diagnòstic al gos amb alopecia focal-multifocal. Foliculitis bacteriana superficial i altres piodermes superficials. Demodicosis. Dermatofitosis. Altres malalties que causen alopecia focal-multifocal.

Capítol 2. Abordatge diagnòstic al gos amb pruija. Fisiopatologia de la pruija. Farmacs anti-prurítics. Diagnòstic diferencial del gos amb pruija. Dermatitis per sobrecreixement de *Malassezia*. Dermatitis piotraumàtica ("hot spots"). Sarna sarcoptíca (escabiosis). Puces i al·lèrgia a la picadura de puca. Al·lèrgia alimentària. Dermatitis atòpica.

Capítol 3. Abordatge diagnòstic al gat amb pruija. Els gats no són gossos petits. Presentacions clíniques del gat amb pruija. Diagnòstic diferencial del gat amb pruija. Sarna notoèdrica. Sarna otodèctica. Demodicosis felina. Cheyletielosis. Dermatofitosis. Puces i al·lèrgia a la picadura de puca. Al·lèrgia alimentària. Síndrome atòpic felí. Dermatitis eosinofílica. Dermatitis psicogènica.

Capítol 4. Abordatge diagnòstic al pacient amb lesions erosives-ulceratives-crostoses en unions mucocutànies i membranes mucoses (dermatosis nasals, dermatosis orals/periorals, dermatosis de les cojinetes plantars). Patogènia de les malalties autoimmunes. Lupus eritematos discoid. Pemfig foliàci. Dermatitis necròtica superficial. Limfoma cutani epiteliotrópic de cel·lules T (mycosis fungoides).

Capítol 5. Abordatge diagnòstic a les dermatosis desquamatives i crostoses del gos i del gat. Adenitis sebàcea. Dermatosi amb resposta al zinc. Ictiosis. Pemfig foliàci felí.

Capítol 6. Abordatge diagnòstic al gos amb alopecia simètrica no-prurítica. Mecanisme patogènic de l'alopecia. Diagnòstic diferencial de l'alopecia simètrica en el gos. Hipotiroidisme. Malaltia de Cushing. Desequilibri d'hormones sexuals. Races alopeciques. Alopecia cíclica/recurrent canina. Alopecia de la capa de color diluït. Displasies foliculars. Alopecia en patró. Efluvi telogènic i anagènic. *Post-clipping* alopecia. Alopecia X.

Capítol 7. Abordatge diagnòstic als noduls i tumors cutanis. Patogènia de les lesions nodulars/tumorals. Malalties nodulars/tumorals d'origen infeccios. Malalties nodulars inflamatories no infeccioses. Malalties neoplàsiques.

Capítol 8. Abordatge diagnòstic i tractament de l'otitis externa. Examen físic de l'oïde. Abordatge diagnòstic al pacient amb otitis externa. Causes primàries, secundàries i perpetuants de l'otitis externa. Tipus d'otitis externa. Otitis mitjana.

Metodologia

El curs de "Dermatologia" fa servir diferents metodologies per assolir els objectius esmentats:

1. **Discussió de casos clínics** que exemplifiquen els principals problemes dermatològics.

2. **Discussio de "quizzes" diagnostics** (presentacions clíniques característiques).
3. **Classes presencials**, que presenten informació bàsica sobre les principals presentacions dermatològiques.
4. **Lectura i discussio d'articles científics** rellevants, per entendre com s'obté el nou coneixement en dermatologia (clinical trials, meta-analysis, guidelines papers, reviews,...).
5. **Seminaris de discussio de casos clínics addicionals i de protocols de tractament**, seguint els principis de la medicina basada en la evidència (EBM).
6. A final de cada capítol hi ha un **questionari d'auto-avaluació** per l'estudiant.
7. **Rotacions clíniques al Servei de Dermatologia** de Hospital Clínic Veterinari - UAB (2 dies).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teoria - Discussio de casos clínics	16	0,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 19, 20, 21, 22, 23
Rotacio clínica al Servei de Dermatologia (HCV)	8	0,32	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22
Seminaris (SESP)	6	0,24	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 19, 21, 22
Tipus: Autònomes			
Estudi	43	1,72	1, 4, 15, 20, 21, 23

Avaluació

L'avaluació final es la suma de:

1. Un examen final amb preguntes d'elecció múltiple, similars a les dels questionaris d'auto-avaluació de cada capítol (50% de la nota final).
2. La avaluació dels casos clínics presentats i discutits a classe (40% de la nota final).
3. La participació activa en les rotacions clíniques de l'HCV i en els seminaris (10% de la nota final).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Evaluació de l'activitat i participació en els seminaris i en la rotació clínica (HCV)	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22
Evaluació dels casos clínics (es realitzarà durant les classes de teoria)	40%	0	0	2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 19, 20
Examen final - Preguntes d'elecció múltiple	50%	2	0,08	1, 2, 5, 8, 10, 12, 20, 23

Bibliografia

Aquests són els principals llibres de text recomanats per l'assignatura:

1. Miller WH, Griffin CE, Campbell K. Müller & Kirk's Small Animal Dermatology (7th Ed.). Elsevier, 2013. Considered the classic and main reference in small animal dermatology. Contains all scientific information published on the field. Approximate price: 130 Euros.
2. Hnilica K and Patterson AP. (2017). Small Animal Dermatology. A color atlas and therapeutic guide. Elsevier-Saunders, ST Louis - Missouri. [There is also an e-book version at the library of the school]. Excellent images, well organized and very synthetic. Approximate price 120 Euros.
3. Jackson H & Marsella R (eds). BSAVA manual of canine and feline dermatology (3rd Ed). BSAVA, 2012. (3rd Ed.). First chapters are "problem oriented" and can be very useful to approach the clinical cases. Updated (2012). Approximate price 120 Euros.
4. Moriello K. Small Animal Dermatology. Clinical cases. Manson Publishing Ltd, London, 2011.
5. Moriello K & Diesel A. Small Animal Dermatology, Advanced Cases: Self-Assessment Color Review (Veterinary Self-Assessment Color Review Series). CRC Press, 2013. These two last books are, essentially, collections of clinical cases. They are very well documented and explained and in fact; they are a very useful complementary tool for this dermatology course.

Lectura adicional:

La revista bimensual Veterinary Dermatology publica articles molt interessant sobre la disciplina ([http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1365-3164](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1365-3164)).